യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണപ്രകരണം ഉത്തരാർധം)/സർഗം 67

വിദ്യാധര്യുവാച .
യാവത്തം സർഗമാഗച്ഛ പ്രസാദഃ ക്രിയതാം മുനേ .
ആശ്ചര്യേഷൂപപന്നേഷു മഹാന്തോ ഹ്യതികൗതുകാഃ .. 1
തഥേത്യുക്തേ മയാ സാർധം ഗന്തുമാരബ്ധമമ്ബരേ .
വാത്യയാ സൗരഭേണേവ ശൂന്യേ ശൂന്യേന ശൂന്യയാ . 2
അഥാഹം ദൂരമധ്വാനം ശൂന്യമുല്ലങ്ഘ്യ നാഭസമ് .
നഭഃസ്ഥം ഭൂതസംഘാതം തയാ സാർധമവാപ്തവാൻ .. 3
തമുല്ലങ്ഘ്യ ചിരേണാത്ര ഭൂതസംചാരമമ്ബരേ .
ലോകാലോകശിരോവ്യോമ പ്രാപ്തോ്സ്മി ധവലാമ്ബുദമ് ..4
ഉത്തരാംശേന്ദുശുഭ്രാഭ്രപീഠാന്നിർഗത്യ താം ശിലാമ് .
ആനീതോസ്മി തഥോത്തുങ്ഗാം തപ്തകാഞ്ചനകല്പിതാമ് .. 5
യാവത്പശ്യാമ്യഹം ശുഭ്രാം ശിലാം താം ന ച തജ്ജഗത് .
കലധൗതമയീമുച്ചൈരഗ്നിലോകതടീമിവ .. 6
തദാ മയോക്താ സാ കാന്താ ക്വ ഭവത്സർഗഭൂരിതി .
ക്വ രുദ്രാർകാഗ്നിതാരാദി ക്വ ലോകാന്തരസപ്തകമ് .. 7
കാർണവാകാശ-ককുഭഃ ക്വോന്മജ്ജനനിമജ്ജനേ .
ക്വ മഹാമ്ഭോദ-സംഭാരഃ ക്വ താരാമ്/ബര-ഡമ്ബരമ് .. 8
ക്വ ശൈല-ശിഖര+ശ്രേണ്യഃ ക്വ മഹാർണവ-ലേഖികാഃ .
ക്വ ദ്വീപ-വലയാഃ സപ്ത+ ക്വ-തപ്ത/കനകാവനിഃ .. 9

ക്വ കാര്യ-കാല-കലനാഃഖ് ക്വ-ഭൂത-ഭുവന+ഭ്രമഃ .
ക്വ വിദ്യാധര-ഗന്ധർവാഃഖ് ക്വ നരാമര-ദാനവാഃ .. 6.2.67.10

ക്വർഷി-ഭൂ-പാല-മുനയഃഖ് ക്വ-നയാ-പനയ+ക്രമഃ .
ക്വ പഞ്ചയാ-മയാ-മിന്യഃഖ് ക്വ+ സ്വർഗ-നരക+ഭ്രമഃ .. 11
ക്വ-പുണ്യ-പാപ-കലനാ+ ക്വ-കലാ-കാല-കേലയഃ .
ക്വ സുരാസുര-വൈരാണി+ ക്വ+ ദ്വേഷ+സ്നേഹരീ-തയഃ .. 12

വദ+ത്യേവം മയി വചഃസ് സോവാച വര-വർണിനീ .
വിസ്മയാ-കുല-മാലോക്യ ശിലാ-മലി-വിലോചനാ . 13
വിദ്യാധര്യുവാച .
പശ്യാമ്യഖില നാത്മീയമഹം സർവമിഹോപലേ .
മുകുരപ്രതിബിമ്ബസ്ഥപുരാന്യപുരവജ്ജനമ് .. 14
നിത്യാനുഭവ ഏവാത്ര ദർശനേ കാരണം മമ .
തദഭാവോ മുനേ മന്യേ തേ കാരണമദർശനേ .. 15
അന്യച്ച ചിരകാലൈകദ്വൈതസംകഥയാനയാ .
ശുദ്ധാതിവാഹികൈകാത്മദേഹതാ വിസ്മൃതാവയോഃ 16

മമാതിസുചിരാഭ്യസ്തമപി വ്യോമ ലതാമിവ .
ഗതം നിജം ജഗദിദം യതഃ പശ്യാമി ന സ്ഫുടമ് .. 17
അഭൂദ്യത്സ്വജഗത്പൂർവമതിപ്രകടമേവ മേ .
തത്പശ്യാമീദമാദർശ ഇവ ബിമ്ബിതമസ്ഫുടമ് .. 18
ചിരവ്യർഥോത്ഥയാ നാഥ സംകഥാവ്യഥയാ മിഥഃ .
സ്വാസ്ഥ്യം വിസ്മൃതമാത്മീയമവദാതതമം തതമ് .. 19
യോഽഭ്യാസഃ പ്രകചത്യന്തഃ ശുദ്ധചിന്നഭസോ രസാത് .
ഭവേത്തന്മയമേവാന്തരാബാലമിവ ലക്ഷ്യതേ .. 6.2.67.20
ന സച്ഛാസ്ത്രേണ സാ വിദ്ധി ന സന്ന്യായേന സാ കലാ .
അസ്തി നാസ്ത്യമിതോദ്യോഗാദ്യദഭ്യാസാന്ന സിദ്ധ്യതി..21
സ്വജഗത്സംതതാഭ്യാസവശതോ മാം കഥാഭ്രമഃ .
നൂനമാക്രാന്തവാനേഷ ദ്വയോർഹി ബലവാഞ്ജയീ .. 22
ഇഷ്ടവസ്ത്വർഥിനാം തജ്ജ്ഞസൂപദിഷ്ടേന കർമണാ .
പൗനഃപുന്യേന കരണാന്നേതരച്ഛരണം മുനേ .. 23
അയമിത്ഥമിഹാജ്ഞാനഭ്രമഃ പ്രൗഢോഽഹമാത്മകഃ .
ശാമ്യതി ജ്ഞാനചർചാഭിഃ പശ്യാഭ്യാസവിജൃമ്ഭിതമ്..24
അഹം ശിഷ്യാബലാ ബാലാ പശ്യാമി ത്വം ന പശ്യസി .
സർവജ്ഞോഽപി ശിലാസർഗം പശ്യാഭ്യാസവിജൃമ്ഭിതമ്..25
അജ്ഞോഽപി തജ്ജ്ഞതാമേതി ശനൈഃ ശൈലോപി ചൂർണ്യതേ .
ബാണോപ്യേതി മഹാലക്ഷ്യം പശ്യാഭ്യാസവിജൃമ്ഭിതമ് ..26
ഇത്ഥം നാമ പരിപ്രൗഢാ മിഥ്യാജ്ഞാനവിഷൂചികാ .
ശാമ്യത്യേവ വിചാരേണ പശ്യാഭ്യാസവിജുമ്മിതമ് .. 27
അഭ്യാസേന കടുദ്രവ്യം ഭവത്യഭിമതം മുനേ .
അന്യസ്മൈ രോചതേ നിമ്ബസ്ത്വന്യസ്മൈ മധു രോചതേ .. 28
അബന്ധുർബന്ധുതാമേതി നൈകട്യാഭ്യാസയോഗതഃ .
യാത്യനഭ്യാസതോ ദൂരാത്സ്നേഹോ ബന്ധുഷു താനവമ് .. 29
ആതിവാഹികദേഹോഽയം ശുദ്ധചിദ്വ്യോമ കേവലമ് .
ആധിഭൗതികതാമേതി ഭാവനാഭ്യാസയോഗതഃ .. 6.2.67.30
ആധിഭൗതികദേഹോഽസൗ ധാരണാഭ്യാസഭാവനാത് .
വിഹംഗവത്ഖമഭ്യേതി പശ്യാഭ്യാസവിജൃമ്ഭിതമ് .. 31
പുണ്യാനി യാന്തി വൈഫല്യം വൈഫല്യം യാന്തി മാതരഃ .
ഭാഗ്യാനി യാന്തി വൈഫല്യം നാഭ്യാസസ്തു കദാചന..32
ദുഃസാധ്യാഃ സിദ്ധിമായാന്തി രിപവോ യാന്തി മിത്രതാമ്.
വിഷാണ്യമൃതതാം യാന്തി സംതതാഭ്യാസയോഗതഃ .. 33
യേനാഭ്യാസഃ പരിത്യക്ത ഇഷ്ടേ വസ്തുനി സോഽധമഃ .
കദാചിന്ന തദാപ്നോതി വന്ധ്യാ സ്വതനയം യഥാ .. 34
യദപ്യഭിമതം വസ്തു സ്വഭ്യാസേന തദർജനാത് .
തദ്യുക്തിപൂർവകം ത്യാജ്യമാമൃത്യോർജീവിതം യഥാ . 35
ഇഷ്ടേ വസ്തുനി നാഭ്യാസം യഃ കരോതി നരാധമഃ .
സോഽനിഷ്ടേഽനിഷ്ടമാപ്നോതി നരകാന്നരകാന്തരമ് .. 36

തരന്തി സരിതം സ്ഫീതാം സംസാരാസാരസേവിനഃ .
ത ഏവാത്മവിചാരാഖ്യമഭ്യാസം ന ത്യജന്തി യേ .. 37
അഭ്യാസഭാസോഽഭിമതം വസ്തു പ്രകടയന്ത്യലമ് .
പ്രാപയന്തി ച നിർവിഘ്നം ഘടം ദീപപ്രഭാ യഥാ .. 38
യഥാ കല്പദ്രുമലതാഃ സച്ചിന്താമണയോ യഥാ .
ഫലന്തി ശരദശ്ചൈതാസ്തഥൈവാഭ്യാസഭൂമയഃ .. 39
ഇഷ്ടവസ്തു ചിരാഭ്യാസഭാസ്വാൻഭാസയതി പ്രജാഃ .
തഥേന്ദ്രിയാഖ്യാം ദേഹോർവ്യാം രാത്രിം പശ്യന്തി നോ യഥാ 6.2.67.40
സർവസ്യ ജന്തുജാതസ്യ സർവവസ്ത്വവഭാസനേ .
സർവദൈവൈക ഏവോച്ചൈർജയത്യഭ്യാസഭാസ്കരഃ .. 41
ചതുർദശവിധായാസ്തു ഭൂതജാതേർന കസ്യചിത് .
സിധ്യത്യഭിമതം വസ്തു വിനാഭ്യാസമകൃത്രിമമ് .. 42
പൗനഃപുന്യേന കരണമഭ്യാസ ഇതി കഥ്യതേ .
പുരുഷാർഥഃ സ ഏവേഹ തേനാസ്തി ന വിനാ ഗതിഃ .. 43
ദൃഢാഭ്യാസാഭിധാനേന യത്നനാമ്നാ സ്വകർമണാ .
നിജവേദനജേനൈവ സിദ്ധിർഭവതി നാന്യഥാ .. 44

അഭ്യാസഭാസ്വതി തപത്യവനൗ വനേ ച
വീരസ്യ സിധ്യതി ന യന്ന തദസ്തി കിംചിത് .
അഭ്യാസതോ ഭുവി ഭയാന്യഭയീഭവന്തി
സർവാസു പർവതഗുഹാസ്വപി നിർജനാസു .. 45

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠമഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു നിർവാണപ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ പാഷാണോ-പാഖ്യാനേ അഭ്യാസ+പ്രശംസാ നാമ സപ്ത-ഷഷ്ടി-തമഃ സർഗഃ .. 67 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
18.12.2023